

Θέματα Προσομοίωσης 2018

Απαντήσεις

Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού

Διδαγμένο Κείμενο

A1. Γιατί σήμερα υπάρχουν διαφορετικές απόψεις ως προς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Πράγματι, δεν έχουν όλοι την ίδια γνώμη για το τι πρέπει να μαθαίνουν οι νέοι ούτε σε σχέση με την αρετή, ούτε σε σχέση με την άριστη ζωή, ούτε είναι φανερό αν η παιδεία πρέπει να έχει στόχο την άσκηση και καλλιέργεια του νου ή τη διαμόρφωση ηθικού χαρακτήρα. Η έρευνά μας θα βρεθεί αντιμέτωπη με μεγάλη σύγχυση, αν ξεκινήσουμε από την εκπαίδευση που παρέχεται σήμερα και καθόλου δε φαίνεται τι πρέπει να επιδιώκει η παιδεία αυτά που είναι χρήσιμα για τη ζωή, ή αυτά που οδηγούν στην αρετή ή αυτά που απλώς προάγουν τη γνώση (γιατί όλες αυτές οι απόψεις έχουν βρει κάποιους υποστηρικτές). Και σχετικά με αυτά που οδηγούν στην αρετή δεν υπάρχει καμιά απολύτως συμφωνία (καταρχήν για την αρετή δεν έχουν όλοι όσους την τιμούν την ίδια ιδέα, ώστε δικαιολογημένα υποστηρίζουν διαφορετικές γνώμες και ως προς την άσκησή της). Είναι λοιπόν φανερό ότι (τα παιδιά) πρέπει να διδάσκονται από τα χρήσιμα τα πιο απαραίτητα. Είναι επίσης φανερό ότι (δεν πρέπει να τα διδάσκονται) όλα, δεδομένου ότι οι ασχολίες διακρίνονται σε αυτές που ταιριάζουν και σε αυτές που δεν ταιριάζουν σε ελεύθερους ανθρώπους, και (είναι φανερό) ότι από τα χρήσιμα πράγματα, τα παιδιά πρέπει να μαθαίνουν όσα δεν κάνουν τιποτένιο αυτόν που τα μαθαίνει.

B1. Η αναφορά του Αριστοτέλη στο εκπαιδευτικό σύστημα απέχει πολύ από του να είναι τυπολογική. Είναι κατά κύριο λόγο τελολογική και συνδέεται με τις αντιλήψεις που υποστηρίζει σχετικά με τους στόχους των ευρύτερων πολιτικών μορφωμάτων. Ο φιλόσοφος έχει στη σκέψη του την εικόνα μιας πόλης, της οποίας το κάθε μέλος θα γνωρίζει ακριβώς την αποστολή του και θα περιορίζεται στην ανταπόκριση απέναντί της. Έτσι θα εξασφαλιστούν στην πόλη οι αναγκαίες συνθήκες, ώστε οι πολίτες ως συλλογικό μόρφωμα και ως μονάδες να οδηγηθούν στο εὖ ζῆν. Όμως για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει κατά το φιλόσοφο οι πολίτες να διαπαιδαγωγηθούν ηθικά και να καλλιεργηθούν πνευματικά. Ο φιλόσοφος επιθυμεί επίσης την ενότητα της πόλης, κάτι που βασίζεται στην παιδεία.

B2. Στο μεταφρασμένο απόσπασμα ο Αριστοτέλης παρουσιάζει την αθροιστική του θεωρία σύμφωνα με την οποία ενωμένα όλα τα επιμέρους άτομα του πλήθους μπορούν να αποτελέσουν μια δύναμη ανώτερη από εκείνη των λίγων και αρίστων. Το πλήθος λοιπόν, υπερέχει του ενός ή των λίγων, γιατί μπορεί να διαθέτει συνολικά περισσότερη αρετή και φρόνηση από αυτούς («ενωμένοι ... καλύτεροι από εκείνους»). Η αθροιστική θεωρία αποτελεί ως σήμερα ένα από τα βασικά επιχειρήματα υπέρ της δημοκρατίας ή της «πολιτείας», όπως την ονομάζει ο Αριστοτέλης, της υγιούς δημοκρατίας όπου κυβερνά το πλήθος με αρετή και φρόνηση και η οποία αποβλέπει στην τέλεια και αυτάρκη ζωή. Για να διαθέτει όμως το πλήθος αρετή και φρόνηση χρειάζεται παιδεία. Η παιδεία είναι, λοιπόν, ένα καθαρά πολιτικό θέμα που πρέπει να απασχολεί και τους πολιτικούς και τους νομοθέτες, γιατί επηρεάζει τη συνολική ζωή

του κράτους αλλά και του κάθε πολίτη ξεχωριστά, αφού καθορίζει το παρόν του και προδιαγράφει το μέλλον του. Ήδη από την πρώτη φράση της ενότητας («Ότι μὲν οὖν νομοθετητέον ... ποιητέον, φανερόν'») διαπιστώνεται ότι ο Αριστοτέλης συνδέει την παιδεία με τη διακυβέρνηση της πολιτείας. Η αναφορά του Αριστοτέλη στο εκπαιδευτικό σύστημα απέχει πολύ από του να είναι τυπολογική. Είναι κατά κύριο λόγο τελολογική και συνδέεται με τις αντιλήψεις που υποστηρίζει σχετικά με τους στόχους των ευρύτερων πολιτικών μορφωμάτων. Ο φιλόσοφος έχει στη σκέψη του την εικόνα μιας πόλης, της οποίας το κάθε μέλος θα γνωρίζει ακριβώς την αποστολή του και θα περιορίζεται στην ανταπόκριση απέναντί της. Έτσι θα εξασφαλιστούν στην πόλη οι αναγκαίες συνθήκες, ώστε οι πολίτες ως συλλογικό μόρφωμα και ως μονάδες να οδηγηθούν στο *εὖ ζῆν*. Όμως για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει κατά το φιλόσοφο οι πολίτες να διαπαιδαγωγηθούν ηθικά και να καλλιεργηθούν πνευματικά. Ο φιλόσοφος επιθυμεί επίσης την ενότητα της πόλης, κάτι που βασίζεται στην παιδεία.

B3. α. Σ, β. Σ, γ. Λ, δ. Λ, ε. Λ

B4. α. *ιδίαν, ὁμολογεῖται, οὐδείς, ἦττον*

β. *την ικανότητα: λαθραίος*

το αποτέλεσμα: λάθος

την κατάσταση: λήθη

το πρόσωπο που ενεργεί: λησμονητής

Αδίδακτο κείμενο

Γ1. Ότι λογικά και δίκαια έχει πετύχει την απαλλαγή από τους φόρους ο Λεύκων από εσάς, το έχετε ακούσει από τα ψηφίσματα, κύριοι δικαστές. Εσείς και εκείνος στήσατε στήλες που έχουν αντίγραφα όλων αυτών, άλλη στο Βόσπορο, άλλη στον Πειραιά και άλλη κοντά στο Ιερό. Παρατηρείτε, λοιπόν, προς πόση υπερβολική κακία σας ωθεί ο νόμος, ο οποίος καθιστά το λαό πιο αφερέγγυο από έναν άνδρα. Γιατί μη νομίζετε ότι στήσατε αυτές τις στήλες ως κάτι άλλο παρά ως συνθήκες όλων αυτών που έχετε ή δώσατε, στις οποίες (συνθήκες) ο Λεύκων θα φανεί ότι μένει σταθερός και πρόθυμος να κάνει πάντοτε κάποια ευεργεσία σε εσάς, εσείς όμως αν και έχουν στηθεί τις ακυρώνετε, πράγμα που είναι πολύ φοβερότερο από το να τις γκρεμίσετε. Γιατί αυτές με αυτόν τον τρόπο θα έχουν στηθεί ως απόδειξη ότι λένε την αλήθεια γι' αυτούς που θέλουν να λένε συκοφαντίες σε βάρος της πόλης. Εμπρός πες μου, αν ο Λεύκων στείλει και μας ρωτήσει ποια κατηγορία έχοντας να του προσάψουμε ή ποια μομφή του αφαιρέσαμε την ατέλεια, για όνομα των θεών τι θα του πούμε;

Γ2α.

τεύξιοιο / τεύξοιο

έστηκέναι/έσταναι

καθαίρει

προῆκται

ἐνεγκοῦσι

ἔρηται

Γ2β.

οὐ/οὐ

δικαστά

τίνες, τινές/πᾶσαι/ἄλλαι/ἕκασται, αἵ/αἴτινες/αἴπερ

ἀμείνονας/ἀμείνους, βελτίονας/βελτίους, κρείττονας/κρείττους, λφόνας/λφους

Γ3α.

δικασταί: επιθετικός προσδιορισμός στο ἄνδρες

ἄνδρός: γενική συγκριτική από το ἀπιστότερον

ῶν: αντικείμενο σύστοιχο στα ἔχετε και δεδώκατε, είναι σε γενική γιατί υπάρχει ἑλξη αναφορικού από το «τούτων»

ἐμμένων: κατηγορηματική μετοχή από το φανεῖται, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος φανεῖται, «Λεύκων»

ἐγκαλέσαι: αντικείμενο στη μετοχή ἔχοντες, τελικό απαρέμφοτο

Γ3β.

α. Ὡς μὲν εἰκότως και δικαίως τετύχηκε τῆς ἀτελείας παρ' ὑμῶν ὁ Λεύκων: δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση, εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὡς γιατί δηλώνει υποκειμενική κρίση, εκφέρεται με οριστική γιατί εκφράζει το πραγματικό και λειτουργεί ὡς αντικείμενο στο ἀκηκόατ'.

β. με κατηγορηματική μετοχή: ἀκηκόατε τόν Λεύκωνα εἰκότως και δικαίως τετυχηκότα τῆς ἀτελείας παρ' ὑμῶν.

με απαρέμφοτο: ἀκηκόατε τόν Λεύκωνα εἰκότως και δικαίως τετυχηκέναι τῆς ἀτελείας παρ' ὑμῶν.